

**İtalyan Sinemasında Bir Kadın
Yönetmen: Feminist Olmayan
Bir Feminist Olarak Lina
Wertmüller**

Editör

Türker KÖRÜK

Yazar

İlke GARİPOĞLU

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-375-149-4	Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN
Kitap Adı İtalyan Sinemasında Bir Kadın Yönetmen: Feminist Olmayan Bir Feminist Olarak Lina Wertmüller	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Editör Türker KÖRÜK ORCID iD: 0000-0002-3205-3700	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazar İlke GARİPOĞLU ORCID iD: 0000-0001-7529-6350	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
	Bisac Code ART057000
	DOI 10.37609/akya.3358

Kütüphane Kimlik Kartı
Garipoğlu, İlke.

İtalyan Sinemasında Bir Kadın Yönetmen: Feminist Olmayan Bir Feminist Olarak Lina Wertmüller / İlke Garipoğlu; ed. Türker Körük.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
90 s. : rnk. res. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253751494

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Adanmış hayatlara her daim saygıyla...

i.G.

İçindekiler

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

BÖLÜM 1

İTALYA'DA KADIN HAREKETLERİ	5
Mussolini Döneminde Kadınlar	5
Mussolini ve Kadınların Oy Hakkı	6
Mussolini'nin Kadın ve Aile Politikaları	7
Mussolini'nin Çıkarılmış Olduğu Cinsiyetçi Yasalar	8
Mussolini'nin Nüfus Politikaları	8
Faşist Kadın Örgütleri	9
İtalya'da Feminist Hareketler	10

BÖLÜM 2

LİNA WERTMÜLLER	15
Hayatı	16
Akademik ve İş Hayatı.....	19
Sinemaya Girişi	20
Evliliği	21
Filmleri, Çalışmaları, Ödülleri	22
a. Yönetmenliğini ve Senaristliğini Yapmış Olduğu Filmler	22
b. Televizyon.....	24
c. Senaristlikleri	25
d. Tiyatro Yönetmenlikleri	26
e. Dublaj (Seslendirmeleri).....	26
f. Kitapları	26
g. Ödülleri.....	27
Oscar	27
Altın Küre.....	27
Diğer ödüller.....	27
Ölümü.....	27

BÖLÜM 3

YÖNETMEN LİNA WERTMÜLLER	29
<i>Dietro Gli Occhiali Bianchi</i> -Behind The White Glasses (Beyaz Gözlüklerin Arkası) Belgeseli	32
Lina Wertmüller Sinemasında Temel Kavramlar	34
a. Siyaset	34
Mimi Metallurgico Ferito nell’Onore	34
D’Amore e D’Anarchia	38
Swept Away	39
Pasqualino Settebellezze	40
A Night Full of Rain	43
a. Sanat	43
D’Amore e D’Anarchia	43
Pasqualino Settebellezze	45
A Full Of Rain	46
Örnek Filmleri.....	49
a. Mimi Metallurgico Ferito nell’Onore (Metal İşçisi Mimi’nin Yaralanan Onuru).....	49

BÖLÜM 4

WERTMÜLLER’İN FEMİNİST OLMAYAN FEMİNİST OLARAK ANILMASI	49
b. Film D’Amore e D’Anarchia, ovvero Stamattina alle 10 in Via dei Fiori nella Nota di Casa di Tolleranza (Aşk ve Anarşi veya Bu Sabah Saat 10’da Via dei Fiori’de Tanınmış Bir Fuhuş Evinde).....	54
c. Swept Away / Trovolti da un Insolito Destino nell’Azzurro Mare D’Agosto / Ağustos Ayının Mavi Denizinde Alışılmadık Bir Kader Tarafından Bulundu	59
d. Pasqualino Settebellezze (Paqualino’nun Yedi Güzeli/ Yedi Güzeller)	65
e. A Night Full of Rain/ La Fine del Mondo nel Nostro Solito Letto in una Notte Piena di Pioggia (Yağmur Dolu Bir Gecede Her Zamanki Yatağımızda Dünyanın Sonu	69
Lina Wertmüller’e Yapılan Eleştiriler	75
KAYNAKÇA.....	81

Kaynakça

- MULVEY, Laura (2019) "Görsel Haz ve Anlatı Sineması", Çeviren: Nilgün Abisel, Sinema: Tarih- Kuram Eleştiri, BÜKER, Seçil, TOPÇU, Y.Gürhan, İthaki Yayınları, İstanbul.
- AGNESE, Maria Luisa, "Un anno senza Lina Wertmüller: femminista naturale che sistema l'intoccabile Moretti" 27esimaora.corriere.it 12 Dicembre 2022 (https://27esimaora.corriere.it/22_dicembre_12/anno-senza-lina-wertmuller-femminista-naturale-sistema-intoccabile-moretti-734fe7a4-7a33-11ed-940e-9b2491325fc5.shtml) Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023)
- BACHMANN, Gideon, "Federico Fellini: "Kadın Gözüyle Bakılan Sinema", Sinema İçin Doğmuşum – Federico Fellini, Der. Pelin Akman, Agora kitaplığı, İstanbul, 2017, ss.79-94.
- BAĞDATLI, Selahattin (2000) İtalyan Yeni Gerçekçiliği, Der Yayınları, İstanbul
- BARZİNİ, Chiara di intervista "Addio a Lina Wertmüller. La nostra ultima intervista, vanityfair, 9 Dicembre 2021, ([https://vanityfair.it/Addio-a-Lina-Wertmüller. La nostra ultima intervista](https://vanityfair.it/Addio-a-Lina-Wertmüller.-La-nostra-ultima-intervista)) Erişim Tarihi: 10 Eylül 2022)
- BERGER, Johan, (1972) Ways of Seeing, Based on the BBC Television Series With, British Broadcasting Corporation
- BLUMENFELD, Rodica Diaconescu, (Autumn, 1999)Regista di Clausura: Lina Wertmüller and Her Feminism of Despair, pp 389-403
- BUTLER, Alison (2002), Women's Cinema The Contested Screen Wallflower London and New York
- CONSOLATI, Claudia (2013) Grotesque Bodies, Fragmented Selves Lina Wertmüller's Women in Love and Anarchy
- Cpdonna.it il fascismo e le donne Capitolo XXX (<https://www.cpdonna.it/spazio-aperto/biblioteca/il-fascismo-e-le-donne-capitolo-xxx.html>) Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023)
- DELLECCACCIE, Micael, "L'arma piu forte come il regime fascista manipolava il cinema", auralcrave 03.03.2018 (<https://auralcrave.com/2018/03/03/larma-piu-forte-come-il-regime-fascista-manipolava-il-cinema/>) Erişim Tarihi: 12 Nisan 2023)
- DEMAU, Grou (Demistificazione Autoritarismo/Otoriterliğin Aydınlatılması) Milan (<http://www.universitadelledonne.it/demau.htm>) Erişim Tarihi: 02 Nisan 2023)
- DESJARDINS, Mary (1988) May 68: Feminism and Beyond
- EHRENREICH,Barbara ve John,(1987) 68 Öğrenci Ayaklanması Çev. Güzin Özkan, Kıyı Yayınları İstanbul
- FOGGIA, Angelo (2017) Cinema e Propaganda nel Ventennio Fascista, Università degli Studi di Napoli Federico II Dipartimento di Studi Umanistici
- FONDAZIONECSCT, "Domani 21 novembre, al cinema Trevi, conferenza stampa per la retrospettiva "Cinema d'amore e d'anarchia", omaggio a Lina Wertmüller del Centro Sperimentale di Cinematografia e del Roma Film Festival. Ore 11.30." (<https://www.fondazioneesc.it/domani-21-novembre-al-cinema-trevi-conferenza-stampa-per-la-retrospettiva-cinema-damore-e-danarchia-omaggio-a-lina-wertmuller-del-centro-sperimentale-di-cinematografia-e-del-roma-film-festival/>) Erişim Tarihi: 12 Mart 2023)

- FRAU, Silvia, "Dietro la cinepresa di Lina Wertmüller", *L'official*, 31 Agosto 2020. (<https://www.lofficialitalia.com/interviste/intervista-lina-wertmuller-regista-italiana> Erişim Tarihi: 8 Haziran 2022)
- GENNARO, Angela Delitto d'Onore e Matrimonio Riparatore: cos'erano e quando sono stati aboliti (<https://www.open.online/2019/03/13/delitto-donore-e-matrimonio-riparatore-coserano-e-quando-sono-stati-aboliti/> Erişim Tarihi: 22 Şubat 2023)
- GÓRCKI, Di Jacek, "Lina Wertmüller, La Curiosità è La Mia Salvezza", *Gazzetta Italia*, 10 Dicembre 2021. (<https://www.gazzettaitalia.pl/lina-wertmuller-la-curiosita-e-la-mia-salvezza/> Erişim Tarihi: 15 Kasım 2022.)
- GRİMES, William, "Lina Wertmüller Italian Director of Provocative Films, Dies at 93", *nytimes*, 9, 2021 (<https://www.nytimes.com/2021/12/09/movies/lina-wertmuller-dead.html> Erişim Tarihi: 20 Aralık 2021)
- HASKELL, Molly (1974) *From Reverence to Rape* The University of Chicago Press
- JOHNSTON, Claire (1973) *Women's Cinema as Counter Cinema*
- Kino Lorber (New York City merkezli uluslararası bir film dağıtım şirkettir.), (2017) *Behind The White Glasses* A film by Valerio Ruiz
- KOCH, Francesca le donne dal dopoguerra ad oggi (<https://www.herstory.it/wp-content/uploads/2015/09/Koch.pdf> Erişim Tarihi: 08 Haziran 2023)
- KUHN, Annette (1991) *Cine de Mujeres Feminismo y Cine Director de la Coleccion: Jenaro Talens*
- La Battaglia di Lina Merlin per la Chiusura delle 'case di tolleranza' Maurice Carvigno (<https://www.passagilenti.com/legge-merlin-chiusura-case-chiuse-italia/> Erişim Tarihi: 28 Mart 2023)
- La Legge Merlin: La Legge che salvo l'Italia Luana Leo (<http://www.salvisjuribus.it/la-legge-merlin-la-legge-che-salvo-litalia/> Erişim Tarihi: 01 Mayıs 2023)
- LACUCCI, Carolina, "Lina Wertmüller: film, vita e anime della madre della commedia tragica" *cinematographe.it*, 10 Dicembre 2021 (<https://www.cinematographe.it/rubriche-cinema/focus/lina-wertmuller-film-biografia-chi-era/> Erişim Tarihi: 14 Eylül 2022)
- LEVİ, Carol, Lina Wertmüller CV (<https://www.carolleviandcompany.it/> Erişim Tarihi: 10 Aralık 2022)
- Livia Turco Le Leggi delle Donne che Hanno Cambiato l'Italia 2016 (https://m.comune.legnano.mi.it/get_content/getfile_dmr.cfm?id=943 Erişim Tarihi: 13 Mart 2023)
- LONZİ, Carla (1974) *Sputiamo su Hegel la Donna Clitoridea e la Donna Vaginale e altri scritti* (<https://archive.org/details/sputiamosuhegel> Erişim Tarihi: 10 Mart 2023)
- LUDWIG, E. (2022) *Mussolini ile Röportaj* çev: Haydar Rifat, Dorlion, Eskişehir
- LUSSANA Fiamma, (2012) *Le Donne e la Modernizzazione il Neofemminismo* https://www.academia.edu/16130403/Le_donne_e_la_modernizzazione_il_neofemminismo_degli_anni_Settanta
- MACCIOCCHİ, Maria A., (2016) *Faşizmin Analizi*, çev: Cemal Süreya, İnkılap, İstanbul
- MADDOLİ, Cristina (2006) *L'Italiano al cinema Guerra Edizioni*
- MARSALA Isabella, (2020) *Origini e Storia dal Movimento Femminista Italiano* <https://tesi.luiss.it/28472/>
- MELLEN, Joan (1977) *On Lina Wertmüller*

- MERCURI, Roberta, “La bellissima storia di Maria Zulima, l’unica figlia (adottiva) di Lina Wertmüller”, Vanity Fair, 10 Dicembre 2021. (<https://www.vanityfair.it/article/maria-zulima-unica-figlia-adottiva-lina-wertmuller> Erişim Tarihi: 3 Ekim 2022)
- MONTI, J.L. (2011) The Contrasting Image of Italian Women Under Fascism in the 1930’s
- MORGANTI, Tiziana, “Lina Wertmüller: “meglio non crederci troppo” fabrique 27 Gennaio 2016 (<https://www.fabriqueducinema.it> Lina Wertmüller: meglio non crederci troppo Erişim Tarihi: 2 Aralık 2022)
- MORO, Elisabetta La Storia Dimenticata delle Donne Italiane che Lottarono per il Diritto al Voto (<https://thevision.com/cultura/femminismo-donne-voto/> Erişim Tarihi: 17 Şubat 2023)
- MUSSOLİNİ, (2022) Faşist Devlet, çev: Çelebi Cantekin, Dorlion, Eskişehir
- MUSSOLİNİ, (2022) Otobiyografim, çev: Doğukan Bal, Zeplin, İstanbul
- ÖZDEN, Zafer (2000) Film Eleştirisi, Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Filmi Eleştirisi, Afa Sinema, İstanbul
- Quando la Battaglia di Valle Giulia Determino gli esiti del 68 Italiano Giovanni Tortaglia (<https://thevision.com/cultura/battaglia-valle-giulia/> Erişim Tarihi: 28 Şubat 2023)
- RAGANELLI Chiara, (2020) Breve Storia dell’UDI dalla Nascita all’Attualita https://noidon-nearchiviostorico.org/files/allegati/tesina_Raganelli.pdf
- RAZZETTİ, Michele, “I funerali di Lina Wertmüller fra sorrisi e ricordi commoventi” vanityfair, 11 Dicembre 2021 (<https://www.vanityfair.it/article/funerali-lina-wertmuller> Erişim Tarihi: 3 Ocak 2022)
- RİGOLETTO, Sergio Laughter and the Populer in Lina Wertmüllers The Seduction of Mimi
- RODRÍGUEZ, Angeles Cruzado (2013) Otra Historia del Cine Italiano Mujeres Que Escriben con Imágenes
- RUIZ, Valerio (Belgeselin Yönetmeni) (2016) Behind The White Glasses, Dentro gli Occhiali Bianchi web serie ep. 1 (<https://www.youtube.com/watch?v=rJTCFiUITSE&t=88s> Erişim Tarihi: 8 Kasım 2022)
- SKY VIDEO, A Roma il funerale di Lina Wertmüller (<https://video.sky.it/news/cronaca/video/a-roma-il-funerale-di-lina-wertmuller-715429>, 11 Dicembre 2021, Erişim Tarihi: 2 Ocak 2022)
- SULMONA, Enrico Fermi L’officina della legalita,(ty) Liceo Scientifico
- TEDDE, “Giovanna, Chi era Enrico Job, marito di Lina Wertmüller”, DG Donna Glamour, 9 Dicembre 2021. (https://www.donnaglamour.it/chi-e-enrico-job/curiosita/?refresh_ce# Erişim Tarihi:15 Aralık 2022)
- TESTA, Arianna, “L’Allegoria del Trionfo di Venere”, losbuffo, 27/02/2017 (<https://losbuffo.com/2017/02/27/lallegoria-del-trionfo-venere-del-bronzino-un-manierista-ci-parla-damore/>, Erişim Tarihi: 17 Nisan 2023)
- TG24.SKY, “Addio a Lina Wertmüller, il funerale a Roma: l’ultimo saluto alla regista” 11 Dicembre 2021 (<https://tg24.sky.it/spettacolo/2021/12/11/lina-wertmuller-funera-le-foto> Erişim Tarihi: 20 Şubat 2022)
- VICINANZA, Massimo, “Una Svizzera Del Sud”, TM Donna, pp.56-59. (https://www.massimovicinanza.it/editorial_portfolio/wertmuller.pdf Erişim Tarihi: 11 Temmuz 2022.)
- VYSOTSKY, Stanislav (2003) Love and Politics: Class Struggle in the Films of Lina Wertmüller
- WERTMÜLLER, Lina (2019) Tutto a posto e niente in ordine, Edizione Aggiornata

- WESTON, Hillary, "Grotesque Poetry: A Conversation with Lina Wertmüller", Criterion, 12 April 2017. (<https://www.criterion.com/current/posts/4498-grotesque-poetry-a-conversation-with-lina-wertm-ller> Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2022)
- WILKINS, Budd E.(2010) To Each His Own Bastard: A Viewer's Guide to The Seduction of Mimi
- ZEITLIN, Jonathan, "Mediterranean Farce, Feminist Fiasco" thecrimson.com 17 October 1975 (<https://www.thecrimson.com/article/1975/10/17/mediterranean-farce-feminist-fiasco-pbibtalian-director/> Erişim Tarihi: 21 Kasım 2022)
- 10 Leggi che in Italia Hanno Cambiato la Vita delle Donne Germana Carillo (<https://www.greenme.it/lifestyle/costume-e-societa/leggi-che-hanno-cambiato-vita-donne/> Erişim Tarihi:19 Şubat 2023)
- 10 Marzo 1946: le Donne Votano per la Prima Volta in Italia (<https://www.vaticannews.va/it/mondo/news/2021-03/10-marzo-1946-donne-prima-volta-voto-italia.html> Erişim Tarihi: 06 Nisan 2023)